



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 30 септември 2021 година

Соопштение за печат

Ревизија на податоците во екстерната статистика за 2019 и 2020 година

Согласно со меѓународно пропишаните стандарди и политиката за ревизија на податоците за екстерната статистика објавени во рамките на Методолошките објаснувања, Народната банка на Република Северна Македонија спроведува ревизија на објавените податоци за екстерната статистика (платен биланс, бруто надворешен долг / побарувања и меѓународна инвестициска позиција, како и движењата кај директните инвестиции) на редовна годишна основа.

Ревизијата произлегува пред сè од потребата за вклучување на новодобиените податоци од изворите на податоци коишто се прибираат со годишна динамика, а со цел да се подобрат опфатот и класификацијата, односно квалитетот на прикажаните податоци.

Поконкретно, ревизијата на податоците во најголем дел произлегува од:

- *Вклучувањето податоци од годишните прашалници за вложувањата во / од странство за 2020 година.*
- *Ревизија на податоците за увоз и извоз на стоки за 2019 година, како резултат на добивање дефинитивни податоци за надворешнотрговската размена на стоки за 2019 година.*
- *Вкрстена проверка на квалитетот на податоците од користените извори, што доведува до промени во опфатот на податоците и/или прекласификации заради подобар опфат и квалитет на податоците за 2019 и 2020 година.*

Платен биланс

Дефицитот на тековната сметка за 2019 година, по извршената ревизија на податоците, изнесува 368,3 милиони евра, односно бележи намалување за 4,1 милион евра, при што индикаторот салдо на тековната сметка во однос на БДП остана непроменет.

Главна причина за ревизијата е вклучувањето на дефинитивните податоци за надворешнотрговската размена за 2019 година добиени од Царинската управа на Република Северна Македонија, како и подобрување на квалитетот на податоците преку соодветна прекласификација. Ревизијата делуваше во насока на намалување на дефицитот од стоковната размена за 20,8 милиони евра, намалување на суфицитот кај услугите и секундарниот доход за 14,1 милион евра и 2,6 милиони евра, соодветно, при истовремено зголемување на нето-обврските врз основа на трговски кредити во рамки на финансиската сметка за 0,3 милиони евра.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Грешките и пропустите во билансот на плаќања се намалија за 4,5 милиони евра и изнесуваат 54,5 милиони евра (со позитивен предзнак).

Резултатите од извршената ревизија за 2020 година се во насока на намалување на дефицитот на тековната сметка за 6,8 милиони евра, со што тој изнесува 366,2 милиона евра. Изразено преку релативни показатели, дефицитот на тековната сметка во однос на БДП за 2020 година по ревизијата се намали од 3,5% на 3,4% (пад од 0,1 п.п.).

Годишната ревизија на подбилансот на **примарниот доход** е во насока на намалување на дефицитот за 0,9 милиони евра. Замената на проценетите износи на новосоздадена добивка со остварениот финансиски резултат упатуваат на повисоки нето-одливи од проценките за 1,6 милиони евра. Истовремено, доходот од должнички инструменти делува во насока на намалување на нето-одливите за 2,5 милиони евра поради подобриот опфат на податоците за камати.

Ефекти од ревизијата врз билансот на плаќање во 2019 и 2020 година

(во милиони евра, во %)

| | пред ревизија | | по ревизија | | Разлика | Разлика |
|--|---------------|---------------|---------------|---------------|-------------|-------------|
| | 2019 | 2020 | 2019 | 2020 | 2019 | 2020 |
| I. Тековна сметка | -372.3 | -373.0 | -368.3 | -366.2 | 4.1 | 6.8 |
| Стоки | -1,969.6 | -1,808.8 | -1,948.8 | -1,804.6 | 20.8 | 4.1 |
| Услуги | 349.8 | 431.8 | 335.7 | 426.5 | -14.1 | -5.3 |
| Примарен доход | -519.6 | -412.4 | -519.6 | -411.5 | 0.0 | 0.9 |
| Секундарен доход | 1,767.1 | 1,416.4 | 1,764.4 | 1,423.4 | -2.6 | 7.1 |
| II. Капитална сметка, нето | 8.2 | 9.3 | 8.2 | 11.2 | 0.0 | 2.0 |
| III. Финансиска сметка, нето | -305.2 | -333.3 | -305.6 | -329.0 | -0.4 | 4.3 |
| Директни инвестиции, нето | -363.3 | -205.7 | -363.3 | -154.7 | 0.0 | 51.0 |
| Портфолио-инвестиции, нето | 151.2 | -283.8 | 151.2 | -283.8 | 0.0 | 0.0 |
| Финансиски деривати (освен резерви) и опции на вработените за купување акции | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 |
| Останати инвестиции, нето | -467.6 | 41.5 | -468.1 | -5.2 | -0.4 | -46.7 |
| Останат сопственички капитал | 1.5 | -0.8 | 1.5 | -0.8 | 0.0 | 0.0 |
| Валутни и депозити | 73.6 | 489.4 | 73.4 | 489.0 | -0.1 | -0.4 |
| Заеми | -225.2 | -269.4 | -225.2 | -268.7 | 0.0 | 0.7 |
| Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 |
| Трговски кредити и аванси | -317.3 | -176.6 | -317.6 | -223.6 | -0.3 | -47.0 |
| Останати сметки за наплата/плаќање | -0.2 | -1.2 | -0.2 | -1.2 | 0.0 | 0.0 |
| Специјални права на влечење (Нето-создавање обврски) | 0.0 | -0.1 | 0.0 | -0.1 | 0.0 | 0.0 |
| Официјални девизни резерви | 374.6 | 114.6 | 374.6 | 114.6 | 0.0 | 0.0 |
| Грешки и пропусти, нето | 59.0 | 30.4 | 54.5 | 25.9 | -4.5 | -4.5 |
| Ставки на меморандум | | | | | | |
| Директни инвестиции во странство | 35.5 | 34.2 | 35.5 | 46.7 | 0.0 | 12.6 |
| Директни инвестиции во земјата | 398.8 | 239.8 | 398.8 | 201.4 | 0.0 | -38.4 |
| Тековна сметка, % од БДП | -3.3 | -3.5 | -3.3 | -3.4 | 0.0 п.п. | 0.1 п.п. |
| Трговско салдо (ф.о.б.) % од БДП | -17.4 | -16.8 | -17.4 | -16.8 | 0.0 п.п. | 0.0 п.п. |
| ДИ во земјата % од БДП | 3.5 | 2.2 | 3.6 | 1.9 | 0.0 п.п. | -0.4 п.п. |

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства.

Извор: НБРСМ, ДЗС.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Кај **секундарниот доход** е забележано зголемување на нето-приливите за 7,1 милион евра, главно кај секторот „држава“, како резултат на вклучување на приливите врз основа на даноци за дивиденди наплатени од нерезиденти (6,2 милиона евра), коишто се единствено расположливи преку годишниот прашалник за вложувањата од странство.

Кај **подбилансот на услуги** ревизијата на податоците е во насока на намалување на суфицитот за 5,3 милиони евра, додека кај **подбилансот на стоки** ревизијата доведе до намалување на трговскиот дефицит за 4,1 милион евра како резултат на подобар опфат и класификација на податоците добиени од Царинската управа.

Ревизијата на **капиталната сметка** доведе до зголемување на суфицитот за 2 милиона евра, пред сè поради промените кај користените извори со кои се подобруваат опфатот и квалитетот на податоците.

Нето-приливите во **финансиската сметка**, по спроведената ревизија, се намалени за 4,3 милиони евра, при што најзначајна промена бележат директните инвестиции (намалени нето-обврски за 51 милион евра) и трговските кредити (зголемени нето-обврски за 47 милиони евра).

Во рамките на категоријата директни инвестиции, промената е резултат на вклучувањето на податоците од годишниот прашалник со кои се заменуваат проценетите износи на новосоздадената добивка и пресметаните дивиденди, како и на вкрстените проверки на квалитетот на податоците. Како резултат на тоа, нето-стекнувањето средства врз основа на директните инвестиции е зголемено за 4,5 милиона евра, додека кај нето-создавањето обврски е извршено намалување за 46,4 милиона евра. Намалените *нето-обврски втз основа на директни инвестиции* произлегуваат од категоријата меѓукомпаниски долг (намалени обврски за 32,5 милиони евра) и реинвестирање на добивката (намалени обврски за 16,2 милиона евра), додека промените кај сопственичкиот капитал делуваат во насока на зголемување на нето-обврските врз основа на директни инвестиции за 2,3 милиони евра.

Анализирано според насоката на инвестициите, директните инвестиции во земјата, по ревизијата, бележат намалување за 38,4 милиони евра, при што нивното учество во БДП се намали од 2,2% на 1,9% од БДП, односно за 0,4 п.п..

По ревизијата, **грешките и пропустите** во билансот на плаќања се намалени за 4,5 милиона евра и изнесуваат 25,9 милиони евра (со позитивен предзнак).

Соодветно на промените во платниот биланс се извршени и промени во објавените податоци за движењата кај директните инвестиции, вклучително и во дополнителните податоци по земји и дејности.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Бруто надворешен долг, бруто надворешни побарувања и нето надворешен долг

Извршената годишна ревизија на податоците доведе до намалување на состојбата на бруто надворешниот долг за 94,2 милиона евра и намалување на бруто надворешните побарувања за 2 милиона евра, со што нето надворешниот долг се намали за 92,2 милиона евра. Релативниот показател, бруто надворешен долг изразен како процент од БДП, по ревизијата, изнесува 79,3% за 2020 година, што претставува намалување за 0,9 п.п., додека бруто надворешните побарувања изнесуваат 48,6% од БДП и се непроменети.

Анализирано по сектори, ревизијата кај бруто надворешниот долг има одраз кај меѓукомпанискиот долг (намалување за 73 милиони евра) и кај обврските на останатите сектори¹ (намалување за 21,2 милиона евра).

На страната на бруто надворешните побарувања, најголема промена со ревизијата има кај податоците за останатите сектори кои се намалени за 10 милиони евра, додека меѓукомпаниските побарувања и побарувањата на депозитните институции се зголемени за 6,9 милиони евра и 1,1 милион евра, соодветно.

Нето надворешниот долг е намален за 92,2 милиона евра, во најголем дел како резултат на намалувањето на нето меѓукомпанискиот долг за 79,9 милиони евра.

Ефекти од ревизијата врз долгот, побарувањата и нето-долгот во 2020 година
(во милиони евра, во %)

| Сектор на резидент | БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ | | | БРУТО НАДВОРЕШНО ПОБАРУВАЊЕ | | | НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ | | |
|---|-----------------------|----------------|--------------|-----------------------------|----------------|-------------|----------------------|----------------|--------------|
| | Пред ревизија | По ревизија | Разлика | Пред ревизија | По ревизија | Разлика | Пред ревизија | По ревизија | Разлика |
| 1. ДРЖАВА | 3,279.7 | 3,279.7 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 3,279.7 | 3,279.7 | 0.0 |
| 2. ЦЕНТРАЛНА БАНКА | 77.4 | 77.4 | 0.0 | 3,018.8 | 3,018.8 | 0.0 | -2,941.3 | -2,941.3 | 0.0 |
| 3. ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ, освен централна банка | 717.0 | 717.0 | 0.0 | 619.0 | 620.1 | 1.1 | 98.0 | 96.9 | -1.1 |
| 4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ | 2,425.4 | 2,404.2 | -21.2 | 977.9 | 967.9 | -10.0 | 1,447.5 | 1,436.3 | -11.2 |
| 5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани претпријатија | 2,130.8 | 2,057.8 | -73.0 | 623.2 | 630.1 | 6.9 | 1,507.6 | 1,427.7 | -79.9 |
| БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ | 8,630.3 | 8,536.1 | -94.2 | 5,238.8 | 5,236.8 | -2.0 | 3,391.5 | 3,299.3 | -92.2 |
| БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ % од БДП | 80.2 | 79.3 | -0.9 | 48.7 | 48.6 | 0.0 | 31.5 | 30.6 | -0.9 |

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Меѓународна инвестициска позиција

Ревизијата на податоците во извештајот за МИП, освен промените на должничките инструменти, опфатена во извештаите за бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања, опфаќаат промени и кај сопственичките инструменти, главно во рамките на ставките директни и портфолио-инвестиции. Ревизијата кај сопственичките инструменти произлегува од потребата за замена на првично проценетите податоци коишто се

¹ Останатите сектори опфаќаат: останати финансиски институции, нефинансиски претпријатија, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

објавуваат со квартална динамика со податоците од годишните прашалници за вложувања во и од странство.

По спроведената ревизија, негативната МИП, нето, е намалена за 118,6 милиони евра и изнесува 6.900,6 милиони евра, односно 64,1% од БДП (намалување за 1,1 п.п.). Намалувањето на негативната МИП, нето, произлегува од намалувањето на обврските за 129,4 милиони евра, при намалување на средствата за 10,8 милиони евра.

Ефекти од ревизијата врз МИП во 2020 година
(во милиони евра, во %)

| | 2020 | | |
|--|-----------------|-----------------|---------------|
| | Пред ревизија | По ревизија | Разлики |
| МИП-нето | -7,019.2 | -6,900.6 | 118.6 |
| Средства | 6,183.2 | 6,172.5 | -10.8 |
| Обврски | 13,202.5 | 13,073.1 | -129.4 |
| <i>Сектори</i> | | | |
| МИП, нето-држава | -3,275.0 | -3,275.0 | 0.0 |
| МИП, нето-централна банка | 3,283.1 | 3,283.1 | 0.0 |
| МИП, нето-депозитни институции освен централната банка | -895.9 | -957.9 | -61.9 |
| МИП, нето-останати сектори | -6,131.4 | -5,950.8 | 180.6 |
| Средства | 6,183.2 | 6,172.5 | -10.8 |
| Директни инвестиции | 786.7 | 784.3 | -2.4 |
| Портфолио инвестиции | 470.9 | 470.9 | 0.0 |
| Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции | 0.0 | 0.0 | 0.0 |
| Останат сопственички капитал | 3.9 | 4.5 | 0.6 |
| Валуту и депозити | 562.0 | 562.9 | 0.9 |
| Заеми | 88.9 | 87.3 | -1.6 |
| Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции | 0.0 | 0.0 | 0.0 |
| Трговски кредити и аванси | 910.5 | 902.3 | -8.3 |
| Останати сметки за наплата | 0.4 | 0.4 | 0.0 |
| Девизни резерви | 3,359.9 | 3,359.9 | 0.0 |
| Обврски | 13,202.5 | 13,073.1 | -129.4 |
| Директни инвестиции | 6,647.4 | 6,537.1 | -110.3 |
| Портфолио инвестиции | 2,102.5 | 2,103.8 | 1.3 |
| Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции | 0.0 | 0.0 | 0.0 |
| Останат сопственички капитал | 4.3 | 5.0 | 0.8 |
| Валуту и депозити | 253.3 | 253.3 | 0.0 |
| Заеми | 3,283.7 | 3,267.2 | -16.5 |
| Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции | 0.0 | 0.0 | 0.0 |
| Трговски кредити и аванси | 832.4 | 827.8 | -4.6 |
| Останати сметки за плаќање | 1.4 | 1.4 | 0.0 |
| Специјални права на влечење (нето-создавање обврски) | 77.4 | 77.4 | 0.0 |
| МИП-нето/БДП (%) | -65.2 | -64.1 | 1.1 |

Извор: НБРСМ, ДЗС.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

На страна на средствата, трговските кредити, директните инвестиции и заемите бележат надолна ревизија за 8,3 милиони евра, 2,4 милиони евра и 1,6 милиони евра, соодветно, додека средствата по валути и депозити и останат сопственички капитал се зголемени за 0,9 милиони евра и 0,6 милиони евра, соодветно. Намалувањето на директните инвестиции во целост произлегува од намалувањето на сопственичкиот капитал² (9,3 милиони евра), во услови на зголемување на должничките инструменти (за 6,9 милиони евра).

На страната на обврските, намалувањето во најголем дел произлегува од директните инвестиции и заемите (за 110,3 милиони евра и 16,5 милиони евра, соодветно), а во помал дел и од трговските кредити (за 4,6 милиони евра). Зголемување на обврските има кај портфолио-инвестициите (за 1,3 милиони евра) и останатиот сопственички капитал (0,8 милиони евра). Во рамки на директните инвестиции, меѓукомпанискиот долг е намален за 73 милиони евра, додека сопственичкиот капитал е намален за 37,3 милиони евра.

Директните инвестиции, нето, се намалени за 107,9 милион евра, главно како резултат на намалувањето кај меѓукомпанискиот долг, во најголем дел поради ревизијата кај краткорочните трговски кредити.

Придружни информации

Временски серии податоци и методолошки појаснувања:

http://www.nbrm.mk/eksterni_statistiki.nspix

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspix

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).

² Со вклучена реинвестирана добивка.